

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002982

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-07-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білоусько Роман Сергійович

2. ROMAN BILOUSKO

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 073

Назва наукової спеціальності: Менеджмент

Галузь / галузі знань: управління та адміністрування

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 04-07-2025

Спеціальність за освітою: менеджмент

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8788

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.54, 06.81

Тема дисертації:

1. Технологічне забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств
2. Technological support for the competitiveness of agricultural enterprises

Реферат:

1. Дисертаційна робота є завершеною, самостійно виконаною комплексною науковою працею. Вона присвячена всебічному обґрунтуванню теоретико-методичних засад та розробці практичних положень і рекомендацій щодо технологічного забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств України в сучасних умовах і на перспективу. У дисертації обґрунтовано концептуальні положення щодо змісту й особливостей формування та здійснення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств та їх технологічного забезпечення; визначено його інноваційні пріоритети, інструменти, стратегії удосконалення і розвитку. Наукова новизна одержаних результатів полягає в досягненні нових, удосконаленні й набутті подальшого розвитку існуючих теоретичних, методичних засад, науково-практичних рекомендацій щодо складників технологічного забезпечення конкурентоспроможності, в особливості інноваційних технологій, їх ефективності, інвестицій та матеріально-технічної бази здійснення; інститутів, напрямів, механізмів та інструментів їх імплементації, стратегій розвитку. У дисертаційній роботі поставлено та вирішено наступні завдання: - обґрунтувати

концептуальні засади формування конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах господарювання; - визначити зміст та особливості технологічного забезпечення конкурентоспроможності на основі інноваційних технологій з орієнтацією на 4 – 6 технологічні уклади; - поглибити методичні основи оцінки конкурентоспроможності та її технологічного забезпечення; - визначити рівень та виявити основні ресурси, джерела, ризики й загрози формування конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств; - здійснити оцінку технологічного забезпечення конкурентоспроможності; - виявити матеріально-технічні та інвестиційні особливості технологічного забезпечення конкурентоспроможності; - обґрунтувати пріоритетні інновації технологічного забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств на перспективу; - здійснити рекомендації щодо удосконалення джерел та інструментів інвестування й матеріально-технічного оновлення для інновацій технологічного забезпечення конкурентоспроможності; - розробити пропозиції щодо практичного впровадження стратегій технологічного забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств. У дисертації вперше обґрунтовано концептуальні засади формування конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, які охоплюють використання технологічних і технічних переваг цифрової економіки; парадигму технологічного забезпечення та інноваційних технологій; запобігання загрозам глобальних змін клімату, загострення конкуренції на аграрних ринках; посилення вимог безпеки. Вперше визначено структуру технологічного забезпечення конкурентоспроможності у відповідності до змісту 4 – 6 технологічних укладів у складі генної інженерії і селекції, цифровізації й автоматизації, роботизації й штучного інтелекту (ШІ), нових джерел енергії і зразків матеріалів, інтернет-маркетингу й онлайн продажів, автоматизації обліку й цифрових фінансів; з виокремленням у рослинництві інноваційних біотехнологій, інновацій моніторингу рослин і ґрунтів, їх обробітку з використанням супутникових систем і GPS-навігації, безпілотних літальних апаратів (БПЛА) та геоінформаційних систем (ГІС), інновацій у водозабезпеченні та зрошенні, великих баз даних (Big Data), цифрових методів планування та прогнозування (DEA-аналізу та ін). Удосконалено методичні засади оцінки ефективності й конкурентоспроможності виробництва, матеріально-технічної бази, інвестиційної та інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств та факторів впливу на їх здійснення шляхом доповнення існуючих методів і показників новими, а саме програмними методами; визначення рівнів конкурентоспроможності, її технологічного забезпечення, матеріально-технічної та інвестиційної підтримки через відносні, грошові й натуральні показники. Набули подальшого розвитку визначення ємності й тенденцій розвитку вітчизняного ринку технологічних інновацій, його пріоритетних складників, напрямів і стратегій розвитку, у т. ч. з врахуванням передового вітчизняного та зарубіжного досвіду; обґрунтування нових джерел, резервів, інструментів і механізмів покращення матеріально-технічної бази та інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств як основ імплементації інноваційних технологій забезпечення їх конкурентоспроможності; практичні визначення стратегічних перспектив інновацій технологічного забезпечення через розрахунки інтегральних коефіцієнтів інноваційності та групування сільськогосподарських підприємств за можливостями потенціалу інновацій і чинниками впливу на його значення.

2. The dissertation is a completed, independently completed complex scientific work. It is devoted to a comprehensive substantiation of theoretical and methodological principles and the development of practical provisions and recommendations on technological support for the competitiveness of agricultural enterprises in Ukraine in modern conditions and for the future. The dissertation substantiates conceptual provisions on the content and features of the formation and implementation of the competitiveness of agricultural enterprises and their technological support; its innovative priorities, tools, and strategies for improvement and development are determined. The scientific novelty of the results obtained lies in achieving new, improving and acquiring further development of existing theoretical, methodological principles, scientific and practical recommendations on the components of technological support for competitiveness, in particular innovative technologies, their effectiveness, investments and the material and technical base for implementation; institutions, directions, mechanisms and tools for their implementation, development strategies. The following tasks were set and solved

in the dissertation: - to substantiate the conceptual principles of the formation of the competitiveness of agricultural enterprises in modern economic conditions; - to determine the content and features of technological support for competitiveness based on innovative technologies with an orientation to 4-6 technological structures; - to deepen the methodological foundations of assessing competitiveness and its technological support; - to determine the level and identify the main resources, sources, risks and threats to the formation of the competitiveness of agricultural enterprises; - to assess the technological support for competitiveness; - to identify the material and technical and investment features of the technological support for competitiveness; - to substantiate priority innovations for the technological support for competitiveness of agricultural enterprises in the future; - to make recommendations for improving sources and instruments of investment and material and technical renewal for innovations in technological support for competitiveness; - to develop proposals for the practical implementation of strategies for technological support for competitiveness of agricultural enterprises. The dissertation first substantiates the conceptual principles of the formation of the competitiveness of agricultural enterprises, which include the use of technological and technical advantages of the digital economy; the paradigm of technological support and innovative technologies; prevention of threats of global climate change, increased competition in agricultural markets; strengthening of safety requirements. For the first time, the structure of technological support for competitiveness is determined in accordance with the content of 4-6 technological structures consisting of genetic engineering and breeding, digitalization and automation, robotics and artificial intelligence (AI), new energy sources and material samples, Internet marketing and online sales, accounting automation and digital finance; with the allocation of innovative biotechnology in crop production, innovations in monitoring plants and soils, their cultivation using satellite systems and GPS navigation, unmanned aerial vehicles (UAVs) and geographic information systems (GIS), innovations in water supply and irrigation, large databases (Big Data), digital methods of planning and forecasting (DEA analysis, etc.). The methodological principles for assessing the efficiency and competitiveness of production, material and technical base, investment and innovation activities of agricultural enterprises and factors influencing their implementation have been improved by supplementing existing methods and indicators with new ones, namely software methods; determining the levels of competitiveness, its technological support, material and technical and investment support using relative, monetary and natural indicators. The determination of the capacity and development trends of the domestic market of technological innovations, its priority components, development directions and strategies, including taking into account advanced domestic and foreign experience; substantiation of new sources, reserves, tools and mechanisms for improving the material and technical base and investment activities of agricultural enterprises as the basis for implementing innovative technologies to ensure their competitiveness; practical determination of strategic prospects for technological innovation through calculations of integral coefficients of innovation and grouping of agricultural enterprises according to the possibilities of innovation potential and factors influencing its value.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0121U108930

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Білоусько Р.С. Ефективне виробництво в забезпеченні конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств України. Наукові перспективи. 2025. №1(55) С. 614-627

- Білоусько Р.С. Технологічні засади формування конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств. Національні інтереси України. 2024. №5(5). С. 316-324
- Білоусько, Т. Ю., Білоусько, Р. С., & Химич, О. В. (2024). Оцінка впливу інноваційних технологій на ефективність ринкової конкуренції в Україні. Здобутки економіки: перспективи та інновації, (9). <https://doi.org/10.5281/zenodo.13268380>
- Pakhucha E., Babko N., Bilousko T., Bilousko R., Vynohradenko S., Azizov O. Strategic Analysis of Export Activities of Enterprises to Ensure Sustainable Development. European Journal of Sustainable Development. 2021. Vol. 10. No.4. pp. 251-270. DOI: [org/10.14207/ejsd.2021.v10n4p251](https://doi.org/10.14207/ejsd.2021.v10n4p251)

Наукова (науково-технічна) продукція: технології; методи, теорії, гіпотези; методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: підвищення автоматизації виробничих процесів

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U 108930

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петров Вадим Миколайович

2. Vadym M. Petrov

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.07.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ігнатенко Микола Миколайович

2. Mykola Ihnatenko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:**Повне найменування юридичної особи:** Університет Григорія Сковороди в Переяславі**Код за ЄДРПОУ:** 04543387**Місцезнаходження:** вул. Сухомлинського, буд. 30, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Миколенко Інна Григорівна

2. Inna H. Mykolenko

Кваліфікація: д. е. н., доцент, 08.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-3800-6136**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Полтавський державний аграрний університет**Код за ЄДРПОУ:** 00493014**Місцезнаходження:** вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:** <https://ror.org/01s344n79>**Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Пономарьова Марина Сергіївна

2. Maryna S. Ponomarova

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державний біотехнологічний університет**Код за ЄДРПОУ:** 44234755**Місцезнаходження:** вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна**Форма власності:****Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Єфремова Наталія Олександрівна

2. Nataliia Yefremova

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Онегіна Вікторія Михайлівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Онегіна Вікторія Михайлівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Міненко Софія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна